

Годишње истраживање о Бруто домаћем производу

Референтни метаподаци према Euro SDMX структури метаподатака (ESMS)

Републички завод за статистику Републике Српске

- [1. Контакт](#)
- [2. Ажурирање метаподатака](#)
- [3. Презентација статистике](#)
- [4. Јединица мјере](#)
- [5. Референтни период](#)
- [6. Институционални мандат \(овлашћење\)](#)
- [7. Повјерљивост](#)
- [8. Политика објављивања података](#)
- [9. Учесталост дисеминације](#)
- [10. Доступност и разумљивост](#)
- [11. Управљање квалитетом](#)
- [12. Релевантност](#)
- [13. Тачност и поузданост](#)
- [14. Правовременост и тачност објављивања](#)
- [15. Усклађеност и упоредивост](#)
- [16. Трошкови и оптерећеност](#)
- [17. Ревизија података](#)
- [18. Статистичка обрада](#)
- [19. Коментар](#)

1. Контакт

1.1.	Надлежна институција	РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ (РЗС РС)
1.2.	Надлежна организациона јединица	Сектор националних рачуна, регистара и статистике цијена - Одјељење националних рачуна
1.3.	Контакт особа	Рада Радановић Жана Алагич Јадранка Лубурић Милка Цигановић Татјана Бањац Живковић
1.4.	Функција контакт особе	Начелник одјељења националних рачуна Виши стручни сарадник за годишњи обрачун БДП-а по производном и доходном приступу Виши стручни сарадник за нефинансијски и финансијски сектор Виши стручни сарадник за годишњи обрачун БДП-а по расходном приступу Виши стручни сарадник за сектор домаћинства и непрофитних институција
1.5.	Поштанска адреса контакта	Владике Платона бб, 78000 Бања Лука, Република Српска, Босна и Херцеговина
1.6.	Е-mail адреса контакта	rada.radanovic@rzs.rs.ba zana.alagic@rzs.rs.ba jadranka.luburic@rzs.rs.ba milka.ciganovic@rzs.rs.ba tatjana.banjac@rzs.rs.ba

1.7.	Број телефона	+387 51 332 761 +387 51 332 784 +387 51 332 785 +387 51 332 762 +387 51 332 763
1.8.	Број факса	+387 51 332 750

2. Ажурирање метаподатака

2.1.	Датум посљедње потврде валидности метаподатака	15.11.2024.
2.2.	Датум посљедње објаве метаподатака	31.01.2025.
2.3.	Датум посљедњег ажурирања метаподатака	15.11.2024.

3. Презентација статистике

3.1. Опис података

Бруто домаћи производ (БДП) је најважнији макроекономски агрегат у систему националних рачуна и мјера развоја укупне економије. Компилација БДП-а за Републику Српску је заснована на методолошким поставкама Европског система рачуна из 2010.године (ESA 2010) и Система националних рачуна из 2008.године (SNA 2008). Обрачун се врши у годишњој и тромјесечној динамици за ниво укупне економије. БДП је приказан у текућим цијенама, у цијенама претходне године и у цијенама 2021. године (ланчано повезане вриједности).

БДП се рачуна користећи три основна приступа и то:

- производни, по коме је то збир бруто додатих вриједности (БДВ) по дјелатностима, увећан за порезе а умањен за субвенције на производе;
- доходовни, који представља збир средстава за запослене, потрошње фиксног капитала, нето пореза на производњу, оперативног вишка и мјешовитог дохотка и
- расходни, кога чине коначна потрошња роба и услуга, бруто инвестиције и вриједност извоза умањеног за вриједност увоза роба и услуга.

Приликом обрачуна БДП-а коришћени су административни извори података, резултати званичних статистичких активности, а обухваћене су и процјене непокривене економије и импутиране ренте.

3.2. Систем класификација

- Класификација дјелатности КДБиХ 2010 која садржајно и структурно у потпуности одговара ЕУ Статистичкој класификацији дјелатности NACE Rev 2.
- CPA
- COICOP
- SITC

3.3. Обухваћени сектор

Цјелокупна економска активност институционалних јединица са сједиштем у Републици Срској. Институционалне резидентне јединице груписане су у институционалне секторе : нефинансијски сектор, финансијски сектор, сектор општа држава, сектор домаћинства и сектор непрофитних институционалних јединица које служе домаћинствима.

3.4. Статистички концепти и дефиниције

Бруто домаћи производ представља збир бруто додатих вриједности по дјелатностима, коригован за услуге финансијског посредовања (FISIM), умањен за субвенције и увећан за порезе на производе. Основне категорије у обрачуну бруто домаћег производа према производном и доходовном приступу су: бруто вриједност производње, међуфазна потрошња и бруто додата вриједност која обухвата средства за запослене, остале порезе на производњу, остале субвенције на производњу, потрошњу фиксног капитала, нето оперативни вишак/мјешовити доходак.

Бруто вриједност производње се дефинише као вриједност свих добара и услуга произведених од стране резидентних произвођача током обрачунског периода. Постоје три категорије производње: тржишна производња, производња за властиту финалну употребу и остала нетржишна производња.

Међуфазна потрошња у набавним цијенама састоји се од вриједности добара и услуга које се троше као инпути у процесу производње, а чине је трошкови сировина и материјала, трошкови горива и енергије, трошкови услуга и остали трошкови.

Бруто додата вриједност представља разлику између бруто вриједности производње и међуфазне потрошње, а исказана је у основним цијенама које садрже субвенције, а искључују све порезе на производе. Обрачун бруто додате вриједности је извршен према претежној дјелатности пословног субјекта, а не према дјелатностима јединица у саставу.

Потрошња фиксног капитала представља обрачунату вриједност искоришћених сталних средстава у току једног обрачунског периода.

Нето додата вриједност је разлика између бруто додате вриједности и потрошње фиксног капитала.

Порези на производе су порези који се плаћају по произведеном, прослијеђеном производу. Овдје спадају: порез на додату вриједност, акцизе, царине, боравишне таксе и порез на игре на срећу.

Остали порези на производњу укључују све порезе који могу теретити пословне субјекте због ангажовања у производњи и које се не плаћају по произведеном производу као што су: разне накнаде, таксе, порез на коришћење земљишта и сл.

Субвенције подразумевају текућа неповратна плаћања владе резидентним произвођачима с циљем повећања њиховог нивоа производње било да се ради о субвенцијама на производе или осталим субвенцијама на производњу. Субвенције на производе се исплаћују по јединици произведеног добра, док остале субвенције на производњу представљају субвенције које се не могу исказати по јединици производа као што су: субвенционисање плата и накнада запослених, субвенционисање каматних стопа и сл.

Средства за запослене су примања запослених у новцу или натура у одређеном временском периоду, а која се састоје од бруто плата и осталих личних примања, укључујући порезе и доприносе.

Бруто оперативни вишак се односи на нефинансијски и финансијски сектор и импутирану ренту из сектора домаћинства, а настаје након што се из бруто додате вриједности издвоје средства за запослене и нето порези на производњу.

Бруто мјешовити доходак настаје након што се из бруто додате вриједности издвоје средства за запослене и нето порези на производњу у оквиру сектора домаћинства.

Нето оперативни вишак/мјешовити доходак настаје када се из бруто оперативног вишка/мјешовитог доходака издвоји потрошња фиксног капитала.

F I S I M (Financial Intermediation Services Indirectly Measured) представља разлику између потраживања по основу камата (активне камате) и обавеза по каматама (пасивне камате) за институционалне јединице финансијског посредовања. Овом ставком извршена је корекција бруто додате вриједности за ниво укупне економије.

Основне компоненте у обрачуну бруто домаћег производа према расходном приступу су: издаци за коначну потрошњу (домаћинства, непрофитних институционалних јединица које служе домаћинствима и државе), бруто инвестиције и вриједности извоза умањеног за вриједност увоза роба и услуга.

Издатке за коначну потрошњу домаћинства чине издаци резидентних домаћинства за потрошена добра и услуге. Обрачун потрошње домаћинства заснива се на резултатима Анкете о потрошњи домаћинства (АПД) и расположивим подацима из гранских статистика.

Издаци за коначну потрошњу непрофитних институционалних јединица које служе домаћинствима (НПИСД) обухватају добра и услуге које НПИСД пружају домаћинствима без накнаде или по цијенама које нису економски значајне.

Издаци за коначну потрошњу државе се састоје од издатака за индивидуалну и колективну потрошњу. Индивидуална потрошња државе се односи на нетржишне услуге становништву (образовне, здравствене, социјалне, културне, рекреативне, спортске и сл.) и на тржишна добра и услуге (лијекове, ортопедска помагала, услуге лијечења и сл.) које се становништву пружају без накнаде или по цијенама које нису

економски значајне. Колективна потрошња државе обухвата издатке за административне, одбрамбене, економске, развојно-истраживачке и сличне намјене.

Издатке за стварну личну потрошњу чине издаци за потрошњу домаћинства, издаци НПИСД и индивидуални издаци државе.

Издатке за коначну потрошњу чине издаци за стварну личну потрошњу и колективну потрошњу државе.

Бруто инвестиције у стална средства чине инвестициона улагања пословних субјеката, предузетника и физичких лица, а која се односе на нова стална средства, нематеријална стална средства и трошкове преноса власништва.

Промјене на залихама се односе на залихе сировина и материјала, готових производа, трговачке робе и недовршене производње.

Бруто домаћи производ у сталним цијенама исказује се у цијенама претходне године, у цијенама 2021. године (ланчано повезане вриједности) и као стопе реалног раста.

Обрачун бруто домаћег производа у цијенама претходне године подразумијева да се за сваку годину као база узима њој претходна година. Овако исказана серија података може се користити за израчунавање стопа реалног раста само између двије узастопне године, јер подаци нису упоредиви у дужој временској серији. За упоређивање података у дужој временској серији, примјењује се метода уланчавања којом се подаци свде на једну одабрану референтну годину (2021=100). За разлику од података у цијенама претходне године, серија података исказана у цијенама 2021 . године је неадитивна, односно збир података по нижим нивоима није једнак податку на вишем нивоу агрегације.

За обрачун бруто домаћег производа у цијенама претходне године према производном приступу, коришћена је метода једноструке дефлације на бруто вриједност производње или метода једноструке екстраполације, зависно од расположивих индикатора. Метода једноструке екстраполације представља екстраполацију бруто вриједности производње базе године са одговарајућим индексима физичког обима. Метода једноструке дефлације представља дефлационирање бруто вриједности производње текуће године са одговарајућим индексима цијена.

Бруто домаћи производ према расходном приступу у цијенама претходне године изводи се примјеном методе дефлације на сваку компоненту појединачно.

3.5. Статистичка јединица

Јединица посматрања су сви пословни субјекти (предузећа, финансијске институције, непрофитне пословне јединице, државне институционалне јединице) који су регистровани на територији Републике Српске, као и индивидуалне јединице - физичка лица (предузетници, група лица која чине домаћинство као што су породична пољопривредна газдинства, грађевинска дјелатност домаћинства и сл.).

3.6. Статистичка популација

Све институционалне јединице које имају средиште преовладавајућег економског интереса на територији Републике Српске.

3.7. Референтно географско подручје

Република Српска

3.8. Временска покривеност

БДП према производном и доходном приступу

Према ESA 2010 методологији и NACE Rev 2. класификацији расположива је серија података од 2000. године.

БДП према расходном приступу

Расположива је серија података од 2007. године према ESA 2010 методологији.

3.9. Базни период

Претходна година: референтна година 2021=100

4. Јединица мјере

Подаци су исказани у хиљадама КМ, номиналним индексима, процентима, стопама реалног раста. Поред тога, БДП је исказан и у хиљадама EUR и USD.

5. Референтни период

Календарска година

6. Институционални мандат (овлашћење)

6.1. Правни акти и други споразуми

Закон о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03), Статистички програм Републике Српске, важећи годишњи План рада Републичког завода за статистику РС.

6.2. Размјена података

7. Повјерљивост

7.1. Политика повјерљивости

Повјерљивост података и заштита личних података регулисане су Законом о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03) и Правилником о заштити повјерљивих података Републичког завода за статистику. Повјерљивост статистичких података осигурава се и Законом о заштити личних података („Службени гласник БиХ“ бр.49/06,76/11 и 89/11).

7.2. Повјерљивост - поступање с подацима

Повјерљивост података и заштита личних података загарантована је члановима 25. до 29. Закона о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03). Сви прикупљени подаци третирају се као повјерљиви и користе се искључиво у статистичке сврхе. Документ Републичког завода за статистику „Правилник о заштити повјерљивих података“ наводи начела поступања са повјерљивим подацима, процедуре за осигурање повјерљивости за вријеме прикупљања, обраде и дисеминације података као и процедуре за приступање микроподацима.

8. Политика објављивања података

8.1. Календар објављивања

Подаци о Бруто домаћем производу публикују се у складу са унапријед утврђеним Календаром публикавања. Подаци о БДП према производном и доходовном приступу публикују се 6,5 мјесеци по истеку посматране године код првих резултата, односно 10,5 мјесеци по истеку посматране године код коначних резултата. Подаци о БДП према расходном приступу публикују се 10,5 мјесеци по истеку посматране године. Календар публикавања је доступан на веб-сајту Завода.

8.2. Приступ календару објављивања

http://www.rzs.rs.ba/publications/?left_mi=15&add=15

8.3. Приступ корисника

Сви корисници имају право приступа подацима и информацијама у исто вријеме и на исти начин.

9. Учесталост дисеминације

Годишње

10. Доступност и разумљивост

10.1. Саопштења

Редовна годишња саопштења:

- „[Бруто домаћи производ, производни приступ](#)“
- „[Бруто домаћи производ, доходовни приступ](#)“
- „[Бруто домаћи производ, расходни приступ](#)“

10.2. Публикације

- [Тематски билтен "НАЦИОНАЛНИ РАЧУНИ"](#);
- ["Ово је Република Српска"](#);
- [Статистички годишњак](#).

10.3. Онлајн база података

Онлајн база података је доступна на [веб-сајту Завода](#).

10.4. Приступ микроподацима

Микроподаци нису доступни.

10.5. Остало

Подаци се дисеминирају и путем конференције за медије, посебног саопштења за медије као и путем одговора на писане захтјеве корисника према њиховој спецификацији.

10.6. Методолошка документација

На веб страници, доступан је методолошки документ ["Опис извора и метода коришћених у нефинансијским националним рачунима"](#).

На веб страници објављен је и [опис коришћених статистичких концепата и дефиниција](#).

10.7. Документација о квалитету

Кориснички оријентисан извјештај о квалитету (ESMS) доступан је на [веб-сајту РЗС РС](#).

Документација о квалитету у РЗС РС доступна је на линку:
https://www.rzs.rs.ba/front/category/359/?left_mi=306&add=306

11. Управљање квалитетом

11.1. Осигурање квалитета

За обезбјеђење квалитета статистичких података и очување повјерења јавности у податке, Завод примјењује одредбе Закона о статистици Републике Српске (члан 17, став 1) које у организацији и производњи статистике у Републици Српској налажу примјену принципа непристраности, поузданости, транспарентности, правовремености, професионалне независности и статистичке повјерљивости. Републички завод за статистику Републике Српске слиједи препоруке о организацији и управљању квалитетом дате у Кодексу праксе европске статистике (CoP).

11.2. Оцјена квалитета

Завршна фаза статистичке активности је укупна евалуација за коју се користе информације из свих процеса, од прикупљања података до објављивања података и повратних информација од корисника. Ове информације користе се за израду документа о изворима и методама коришћеним у нефинансијским националним рачунима који може да служи за оцјену квалитета добијених резултата.

12. Релевантност

12.1. Потребне корисника

Кључни корисници података о бруто домаћем производу су:

- Министарство финансија Републике Српске;
- Влада РС;
- Агенција за статистику БиХ;
- Привредна комора Републике Српске;
- општинске управе;
- пословни субјекти;
- научне, истраживачке и образовне институције;
- општа јавност, студенти, економски аналитичари и друга физичка лица;
- медији: РТВ куће, новинске агенције;
- страни корисници, Свјетска банка, ММФ, Еуростат.

12.2. Задовољство корисника

Резултати последње Анкете о задовољству корисника доступни су на [веб-сајту Завода](#).

12.3. Комплетност података

Производе се кључни показатељи, који се захтијевају по међународним стандардима.

13. Тачност и поузданост

13.1. Укупна тачност

Прикупљање података неопходних за обрачун БДП је засновано на принципу пуног обухвата, и исти подлијежу разним анализама, као и упоређивањем са подацима из прошлог периода.

13.2. Узорачка грешка

Статистика националних рачуна не ради се на бази узорка тако да мјерење грешака узорковања није примјењиво.

13.3. Неузорачка грешка

Прикупљање података неопходних за обрачун БДП је засновано на принципу пуног обухвата, и исти подлијежу разним анализама, као и упоређивањем са подацима из прошлог периода. Рачунање овог показатеља није релевантно.

14. Правовременост и тачност објављивања

14.1. Правовременост

Подаци се обрачунавају и публикују годишње. Правовременост објаве за БДП према производном и доходном приступу првих резултата је $T + 6,5$ мјесеци, док је коначних резултата $T+10,5$ мјесеци. За БДП по расходном приступу је $T+10,5$ мјесеци.

14.2. Тачност објављивања

Тачност је 100%. Сви подаци се објављују у складу са Календаром публикација статистичких података.

15. Усклађеност и упоредивост

15.1. Географска упоредивост

Обрачун БДП се врши у складу са међународним методологијама SNA 2008 и ESA 2010, што омогућује упоредивост података са чланицама Европског статистичког система, са земљама које нису чланице, као и са ентитетом Федерација БиХ.

15.2. Временска упоредивост

Упоредива серија података о БДП према производном и доходном приступу је од 2000. године (према међународној методологији ESA 2010 и NACE Rev 2. методологији), а према расходном приступу је од 2007. године.

15.3. Усклађеност између домена

Није примјењиво.

15.4. Интерна усклађеност

Статистика националних рачуна врши поређења података са свим расположивим подацима осталих статистика (статистички пословни регистар, пословне статистике, социјалне и демографске статистике, статистика запослених ...).

16. Трошкови и оптерећеност

Нису расположиви подаци о трошковима и оптерећењу институционалних јединица.

17. Ревизија података

17.1. Политика ревизије података

Није дефинисана општа политика ревизије података, а корисници се обавјештавају о спроведеним ревизијама података у форми краћих информација, која се објављују у статистичким саопштењима и другим публикацијама. Не постоји веће одступање претходних и коначних резултата.

17.2. Пракса ревизије података

Ревизија података је континуиран процес и врши се приликом преласка на нову методологију, увођењем нове класификације дјелатности, нових извора података и сл.

18. Статистичка обрада

18.1. Извор података

Главни извори података за пословне субјекте су годишњи финансијски извјештаји (административни извори). Годишњи финансијски извјештаји, у чијем саставу су Биланс стања, Биланс успјеха и рачуноводствени Анекс су најважнији извор података за обрачун БДП према производном и доходном приступу. Агенција за посредничке, информатичке и финансијске послове – АПИФ је надлежна за прикупљање годишњих финансијских извјештаја и обухват у пуном смислу, и прикупља годишње финансијске извјештаје за: нефинансијска предузећа, непрофитне институционалне јединице, удружења, банке и осигуравајућа друштва, јавна предузећа. Министарство финансија РС је извор података за консолидоване финансијске извјештаје за владу, општине, јавно образовање, фондове, субвенције, порезе. Статистичка истраживања су извор података за област предузетника, за грађевинску активност домаћинства, за пољопривредна породична газдинства, за обрачун у сталним цијенама итд. Подаци за институције од заједничког интереса на нивоу БиХ се добијају од Агенције за статистику БиХ.

Основни извори података за обрачун БДП према расходном приступу су резултати редовних статистичких истраживања (спољна трговина, анкета о потрошњи домаћинства, истраживање о инвестицијама, статистика цијена), као и Платни Биланс ЦББИХ и други извори.

18.2. Учесталост прикупљања података

Годишње

18.3. Прикупљање података

Подаци се прикупљају из административних извора података и путем статистичких истраживања.

18.4. Валидација података

Да би се осигурао квалитет података, прије објаве података врши се вредновање и провјере података ослањајући се на принципе досљедности и потпуности. У сврху валидације података врши се поређење са претходном годином, са подацима из гранских статистика, са пословним статистичким регистром, итд.

18.5. Компилација података

Обрада података неопходних за обрачун БДП врши се у централи Републичког завода за статистику РС, у Одјељењу националних рачуна. Обрада података је извршена према Класификацији дјелатности КД БиХ 2010, која садржајно и структурно у потпуности одговара ЕУ Статистичкој класификацији дјелатности NACE Рев 2. и према међународној методологији ESA 2010. Обрачун БДП се врши на основу финансијских извјештаја пословних субјеката и осталих статистичких истраживања, и урађен је на нивоу области (2 цифре КД), на нивоу гране (3 цифре КД) и на нивоу разреда (4 цифре КД). Груписање по подручјима класификације дјелатности, врши се на основу претежне дјелатности институционалне јединице са сједиштем у Републици Српској. Након груписања и обраде институционалних јединица у институционалне секторе, укључује се процјена непокривене економије (NOE). Полазећи од бруто додате вриједности у базним цијенама, додавањем свих пореза на производе и одузимањем субвенција на производе добија се Бруто домаћи производ у тржишним цијенама.

18.6. Прилагођавање

Не користе се статистички поступци за подешавање серија података (методе десезонирања).

19. Коментар